

۱۶۱۰ | گزینه «۴»

ارتباط مفهومی: آیه / آیه / ترکیبی: درس ۱ - دوازدهم

آیه: ﴿اللَّهُ الصَّمَدُ﴾: خداوندی که مقصود همگان است» حاکی از این مفهوم است که «همه موجودات جهان، خداوند را مورد طلب و درخواست خود قرار می‌دهند و به او توجه دارند.» این مفهوم در گزینه (۴) آمده که می‌فرماید: ﴿یسألُه من فی السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ کُلُّ یومٍ هُوَ فِی شَأْنِ﴾: «هر آن‌چه در آسمان‌ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می‌کند و او همواره دست‌اندرکار امری است.»
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این گزینه بیانگر «توحید در ربوبیت» است.

گزینه (۲): این گزینه بیانگر «توحید در مالکیت» است.

گزینه (۳): این گزینه بیانگر «توحید در ربوبیت و توحید عملی» است.

۱۶۱۱ | گزینه «۲»

مقدمه: صفحه ۱۸، ترکیبی، درس ۴ - دوازدهم

امام علی علیه السلام فرمود: «خداى من! مرا این عزّت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی.» بنابراین، نهایت عزّت، بندگی خداست که در عبارت: ﴿و ان اعبدونى هذا صراط مستقیم﴾: «و این که مرا بپرستید که این راه مستقیم است.» آمده است.

هم‌چنین بالاترین افتخار این است که خداوند پروردگار انسان است که همان پذیرش توحید در ربوبیت می‌باشد.

۱۶۱۲ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲ / ترکیبی: درس ۱ - دوازدهم

مفهوم «نوربودن خداوند» که در آیه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ﴾ آمده، آن است که تمام موجودات «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

«بی‌همتایی خداوند در همه مراتب توحید» همان مفهوم «اصل توحید» بدون اشاره به مرتبه‌ای از توحید است که در آیه ﴿و لم یکن له کفواً احد﴾: «و برای او هیچ همتایی نیست» آمده است.

پ.ن: دقت کنید آیه ﴿قل الله خالق کل شیء﴾ بی‌همتایی خداوند را در خالقیت بیان می‌کند و آیه ﴿ما لهم من دونه من ولی﴾ بیانگر توحید در ولایت است.

۱۶۱۳ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۲۴

جریان «تکفیری‌ها» بزرگ‌ترین ضربه را بر اسلام وارد کرد و سبب تنفر برخی از مردم جهان از اسلام شد. پیروان این جریان می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین و طلب دعا و شفیع قراردادن دیگران برای این‌که خدا انسان را ببخشد، شرک است.

۱۶۱۴ | گزینه «۳»

متن: صفحات ۲۰ و ۲۴

عقیده به توانایی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اولیای دین علیهم السلام در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها و مستقل از خدا بدانیم. مفهوم «فعال مایشاء بودن» آن است که خداوند، هر چه بخواهد و اراده کند، انجام دهد. انجام اعمال و کنار رفتن موانع در انجام امور، همگی مربوط به حیطة افعال الهی و تدبیر و اداره جهان است که با توحید در ربوبیت مرتبط است.

۱۶۱۵ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

باغبان وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست. این مفهوم همان رابطه طولی تدبیر او و تدبیر خداوند است؛ یعنی با وجود این‌که باغبان قدرت ربوبیت دارد، اما تدبیر او در طول تدبیر خداست.

آیه ﴿قُلْ اَ غَیْرُ اللّٰهِ اَبْغَیْ رَبًّا وَ هُوَ رَبُّ کُلِّ شَیْءٍ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۶۱۶ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: کهف، ۲۶

آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ولایت است. بنابراین گزینه‌های (۱) و (۴) که به توحید در ربوبیت و مالکیت اشاره دارد، رد می‌شود. از میان گزینه‌های (۲) و (۳)، گزینه (۳) نیز نادرست است. زیرا خداوند، ولایت خود را به کسی واگذار نمی‌کند، بلکه پیامبر صلی الله علیه و آله را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است. در نتیجه پاسخ صحیح، گزینه (۲) است.

۱۶۱۷ گزینه ۲»

متن: صفحات ۱۹ و ۲۲

مفهوم اداره جهان، مرتبط با ربوبیت است و دخالت مخلوقات به طور مستقل از خداوند در اداره جهان، بیانگر شرک در ربوبیت است. تصرف در جهان نیز بیانگر توحید در ولایت است.

۱۶۱۸ گزینه ۴»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

هدایت جهان به سوی مقصد معین آن: توحید در ربوبیت
آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۶۱۹ گزینه ۱»

متن: صفحه ۱۹

مخلوقات جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست (نادرستی گزینه‌های ۲ و ۴)، بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است (درستی گزینه ۱). با توجه به مفهوم توحید در ولایت، تصرف مخلوقات در طول ولایت خداست، نه عرض آن. در نتیجه گزینه (۳) نیز نادرست است.

۱۶۲۰ گزینه ۳»

متن: صفحه ۲۴ / آیه: تدبر در قرآن (۱)، صفحه ۲۲

عقیده به توانایی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اولیای دین در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک در ربوبیت است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم.

آیه ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ که به یگانگی خداوند اشاره دارد، بر اصل توحید دلالت دارد.

پ.ن: برآوردن حاجات انسان که فعلی از افعال الهی و در مرحله اداره و تدبیر جهان است، مربوط به توحید در ربوبیت است.

۱۶۲۱ گزینه ۳»

متن: صفحه ۲۱

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): این گزینه بیانگر توحید در ربوبیت است.

گزینه (۲): این گزینه بیانگر توحید در ولایت است.

گزینه (۳): این گزینه بیانگر توحید در خالقیت و بخشی از استدلال ما مربوط به وجود یک خالق برای جهان است.

گزینه (۴): این گزینه بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۶۲۲ گزینه ۳»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: تدبر در قرآن (۱)، صفحه ۲۲

توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است؛ یعنی او بی‌همتاست و شریکی ندارد؛ اصل توحید.

جمله: «اوست خدایی یکتا و حاکم بر همه چیز» مفهوم عبارت: ﴿و هو الواحد القهار﴾ است که این جمله نیز بیانگر اصل توحید می‌باشد.

۱۶۲۳ گزینه ۱»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: زمر، ۶۲

«هستی بخشی انحصاری خداوند» یعنی «فقط خداست که به همه موجودات هستی داده و آن‌ها را به وجود آورده است.» این مفهوم بیانگر توحید در خالقیت است که آیه ﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ حاکی از آن است.

۱۶۲۴ گزینه ۱»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

اداره جهان و هدایت آن: توحید در ربوبیت
آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ بیانگر آن است.

۱۶۲۵ گزینه ۱»

متن: صفحه ۲۴ / آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

عقیده به توانایی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اولیای دین علیهم السلام در برآوردن حاجات انسان وقتی موجب شرک در ربوبیت است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم، اما اگر این توانایی را از خدا و به اذن خدا بدانیم، عین توحید در ربوبیت است. اکنون اگر ما از رسول خدا چیزی درخواست کنیم، درخواست از حقیقت روحانی و معنوی ایشان است. در نتیجه استمداد از حقیقت روحانی و ولایت معنوی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به معنای دور شدن از مرز توحید در ربوبیت نیست. آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾ به توحید در ربوبیت اشاره دارد.

پ.ن: استمداد به معنای طلب کمک است.

۱۶۲۶ گزینه ۳»

متن: صفحه ۲۲ / آیه: انعام، ۱۶۴

اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند،

گرفتار شرک در ربوبیت شده است. در نتیجه، افتتاح حساب جداگانه مستقل برای عوامل تأثیرگذار به معنای انحراف از توحید در ربوبیت است. آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ که بیانگر توحید در ربوبیت است، به ثبات قدم موحد نیکواعتقاد می‌انجامد.

۱۶۲۷ گزینه ۴»

متن: صفحه ۱۹

از آن‌جا که خداوند، تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست. در نتیجه ولایت خداوند بر جهان، برخاسته از (معلول) مالکیت حقیقی اوست. مخلوقات جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند؛ چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست، بلکه به این معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است.

۱۶۲۸ گزینه ۳»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

وابستگی مخلوقات در کارهای خود به خداوند و بی‌نیازی او به مخلوقات در اداره جهان، بیانگر توحید در ربوبیت است. در نتیجه آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ پاسخ صحیح است.

۱۶۲۹ گزینه ۲»

متن: صفحات ۱۹ و ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴ / زمر، ۶۲

تدبیر امور جهان توسط خداوند، بیانگر توحید در ربوبیت است که آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾ بیانگر آن است.

مبدأ و هستی‌بخشی جهان توسط خدا، بیانگر توحید در خالقیت است که آیه ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ حاکی از آن است.

۱۶۳۰ گزینه ۱»

ترکیبی درس ۱ - دوازدهم

این سؤال از خارج از کتاب درسی طرح شده و می‌باید توحید ذاتی قبلاً در کتاب درسی بوده است. توحید ذاتی به معنای آن است که خداوند، در ذات خود یکتاست و مثل و مانندی ندارد.

عدم وابستگی خدا در عبارت: ﴿و الله هو الغنی الحمید﴾ آمده است.

۱۶۳۱ گزینه ۱»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: کهف، ۲۶

تصرف در جهان، مرتبط با توحید در ولایت است.

از آن‌جا که خداوند، تنها مالک جهان است، تنها ولی و سرپرست جهان نیز هست. در نتیجه توحید در ولایت، برخاسته از توحید در مالکیت است. آیه ﴿مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ﴾ بیانگر امر نخستین یعنی توحید در ولایت می‌باشد.

۱۶۳۲ گزینه ۳»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

مفاهیم «تدبیر» و «هدایت مخلوقات به سمت مقصدشان» هر دو بیانگر توحید در ربوبیت است که آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ بیانگر آن است.

۱۶۳۳ گزینه ۳»

متن: صفحه ۱۹ / ترکیبی: درس ۹ - دهم

توحید در خالقیت عبارت از این است که معتقد باشیم خداوند، تنها مبدأ و خالق جهان است، موجودات همه مخلوق او هستند.

دینداری با دوستی خدا (محبت) آغاز می‌شود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا را به دنبال می‌آورد.

آیه ﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ بیانگر توحید در خالقیت و آیه ﴿و الذین آمنوا اشدَّ حباً لله﴾ بیانگر محبت به خداست.

۱۶۳۴ گزینه ۴»

متن: صفحه ۲۰

آیه ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است. در توحید در ربوبیت تأثیرگذاری انسان در کارها و فاعلیت‌ها نفی نمی‌شود، بلکه می‌گوید که انسان‌ها قدرت انجام کارها را دارند، ولی این کارها تحت اراده و تدبیر خداست. با توجه به این توضیحات، پیام این آیه، قبول تأثیرگذاری انسان در فاعلیت‌ها، نه به صورت مستقل، و اعلان توحید در ربوبیت است.

۱۶۳۵ گزینه ۳»

آیه: کهف، ۲۶ / انعام، ۱۶۴

توحید در ولایت: ﴿و لا یُشْرک فی حکمه احداً﴾

توحید در ربوبیت: ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ﴾

۱۶۳۶ گزینه ۴»

آیه: انعام، ۱۶۴

توحید در ربوبیت: ﴿قُلْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا يَشَاءُ﴾

گزینه ۱» ۱۶۳۷

آیه: انعام، ۱۶۴ / آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲
اسم «رب» با توجه به آیه ﴿و هو رب کل شیء﴾ بیانگر توحید ربوبی است.
اسم «احد» با توجه به آیه ﴿قل هو الله احد﴾ بیانگر اصل توحید است؛ زیرا این آیه، خدا را یگانه و بی‌همتا می‌داند.

گزینه ۱» ۱۶۳۸

آیه: آل عمران، ۲۶
آیه ﴿و لله ما فی السماوات و ما فی الأرض﴾ بیانگر توحید در مالکیت است. در توحید در مالکیت می‌گوییم که مالکیت انسان، در طول مالکیت خداوند است؛ یعنی مالک اصلی و حقیقی خداوند است ولی به معنای آن نیست که انسان، مالکیت ندارد، بلکه همان چیزی که یک انسان مالک آن است، در همان حال خداوند نیز مالک می‌باشد و مالکیت انسان و خدا، اشتراکی نیست.

گزینه ۳» ۱۶۳۹

متن: صفحات ۲۰ و ۲۲
شرک در ربوبیت عبارت است از اعتقاد به این‌که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را برعهده دارند. همین مفهوم در صورت سؤال نیز آمده که می‌گوید: تصور استقلال در فاعلیت مخلوقات، فاعلیت به معنای انجام کارهاست و تصور استقلال از خدا منجر به شرک در ربوبیت می‌شود. فهم درست ارتباط طولی در پدیده‌ها یعنی در همان حال که خداوند، تدبیر امور موجودات را بر عهده دارد، سایر موجودات نیز تحت تدبیر خدا قادر به انجام کارهای خود هستند. این مفهوم بیانگر توحید در ربوبیت است.

گزینه ۲» ۱۶۴۰

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲ / کهف، ۲۶
آیه ﴿و هو الواحد القهار﴾ «او یکتای مقتدر است.» با کلمه «واحد».
آیه ﴿و لم یکن له کفو احد﴾ «و هیچ‌کس همتای او نیست.» با بیان بی‌همتایی خداوند.
آیه ﴿قل هو الله احد﴾ «بگو خدا یکتاست.» با کلمه «احد».
همگی بیانگر یگانه‌بودن خداوند است. اما آیه ﴿ما لهم من دونه من ولی﴾ بیانگر توحید در ولایت است.

گزینه ۳» ۱۶۴۱

مقدمه: صفحه ۱۸
امام علی علیه السلام فرمودند: «خداى من! مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی، خداى من! تو همان گونه‌ای که من دوست دارم. پس مرا آن گونه قرار ده که تو دوست داری، باشم.»

گزینه ۴» ۱۶۴۲

مقدمه: صفحه ۱۸ / متن: صفحه ۱۹
توحید مانند روحی در پیکره معارف و احکام دین حضور دارد و به آن حیات و معنا می‌بخشد.
توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است.

گزینه ۲» ۱۶۴۳

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲
این سؤال را با توجه به آیه ۱۶ سورة رعد پاسخ می‌دهیم:
قل من رب السماوات و الارض قل الله بگو پروردگار آسمان‌ها و زمین کیست؟ بگو خداست.

گزینه ۲» ۱۶۴۴

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲
با توجه به آیه ۱۶ سورة رعد که می‌فرماید: «قل أ فاتخذتم من دونه اولیاء لا یملکون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید؟ تغییر در جهان و استفاده از آن مربوط به مرحله ولایت و سرپرستی است. در نتیجه عبارت: ﴿قل أ فاتخذتم من دونه اولیاء﴾ دیدگاه مشرکان را که جز خدا را به عنوان ولی و سرپرست خود انتخاب کرده‌اند، مورد مذمت قرار می‌دهد و این افراد، گرفتار شرک در ولایت شده‌اند.

گزینه ۲» ۱۶۴۵

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲
با توجه به آیه ۱۶ سورة رعد که می‌فرماید: «قل أ فاتخذتم من دونه اولیاء لا یملکون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید که اختیار سود و زیان خود را ندارند.» دلیلی که قرآن کریم برای عدم شایستگی بت‌های ساختگی به عنوان «رب» بیان می‌کند، اختیار نداشتن سود و زیان‌هاست و با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: «قل هل یستوی الاعمی و البصیر ام هل

تستوی الظلمات و التور، بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟ آیا تاریکی‌ها و روشنایی برابر است؟» برای این‌که در انتخاب صاحب‌اختیار خود دچار خطا نشویم، بهتر است چشم دل خود را بر روی حقایق باز کنیم تا نور الهی بر دل ما بتابد. چرا که خداوند نیز در این آیه، کسی که چشم دل خود را بر روی حقایق باز نگه داشته را با کسی که چشم دلش کور است، مقایسه کرده و آن‌ها را نابرابر می‌داند.
آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۲۲ / متن: صفحه ۲۰
عبارت: ﴿قل من رب السماوات و الأرض قل الله﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است. مفهوم توحید در ربوبیت آن است که خداست که جهان را اداره می‌کند و به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، هدایت می‌نماید و به پیش می‌برد. هر کس که خالق، مالک و ولی چیزی باشد، می‌تواند آن را تدبیر کرده و پرورش دهد. در نتیجه استدلالی که توحید در ربوبیت وجود دارد، این است که: خالق، مالک و ولی جهان خداست.

پ.ن: حق تصرف و تغییر در جهان، مربوط به توحید در ولایت است؛ در نتیجه قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) نادرست است.

گزینه ۱» ۱۶۴۶
متن: صفحه ۲۱ / ترکیبی: درس ۹ - یازدهم
اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد، معتقد به شرک در مالکیت نیز خواهد بود.

عبارت ﴿ان الارض یرثها عبادى الصالحون﴾ با کلمه «عبادی» تبیین‌کننده مفهوم مالکیت خداست.

گزینه ۳» ۱۶۴۷

متن: صفحه ۲۱
این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان‌اند یا با همکاری یکدیگر این جهان را آفریده‌اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند. هم‌چنین به معنای آن است که هر یک از خدایان مذکور کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد، وگرنه عین همدیگر می‌شوند.

گزینه ۳» ۱۶۴۸

متن: صفحات ۲۲ و ۲۴
شرک در ربوبیت عبارت است از اعتقاد به این‌که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگرانی نیز هستند که صاحب‌اختیار جهان‌اند و تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند. جریان تکفیری با تفکر نادرستی که درباره توحید و شرک دارد، می‌گوید توسل به پیامبران و معصومین شرک است.

گزینه ۴» ۱۶۴۹

متن: صفحه ۲۴
یاری رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم پس از رحلت ایشان، نمونه‌ای از توسل در قرآن است. توسل به معصومین موجب شرک نیست. زیرا خداوند رابطه علیت را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است و این رابطه علیت، در امور معنوی نیز همین‌گونه است. این رابطه، توسط خداوند طراحی شده و به اذن و اراده او صورت می‌گیرد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مرز میان توحید و شرک، از خدا دانستن همه امور یا مستقل دانستن امور از خداست، نه توسل به اسباب مادی و غیرمادی.

گزینه (۲): رابطه علیت میان پدیده‌های جهان، همیشه مستقیم انجام نمی‌شود، بلکه از طریق اسباب و واسطه‌ها مثل فرشتگان الهی و سایر علل انجام می‌شود.
گزینه (۳): عقیده به توانایی اولیای دین در برآوردن حاجات انسان اگر آن توانایی را از خود آن‌ها ندانیم، موجب شرک در ربوبیت نیست.

گزینه ۲» ۱۶۵۰

متن: صفحه ۱۹ / آیه: آل عمران، ۲۶
هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، مالک آن است. آیه ﴿قل اللهم مالک الملك تؤتی الملك من تشاء﴾ بیانگر توحید در مالکیت است.

گزینه ۳» ۱۶۵۱

متن: صفحات ۱۹ و ۲۲
هر کس که مالک چیزی باشد، خودش حق تصرف و تغییر در آن را دارد. بنابراین مالکیت انحصاری خداوند متعال بر عالم، ولایت او را ایجاب می‌کند که آیه ﴿ما لهم من دونه من ولی﴾ بیانگر آن است و بی‌اعتقادی به آن، شرک در ولایت است.

۱۶۵۲ گزینۀ «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

این سؤال را باید با توجه به مفهوم عبارات آیه ۱۶ سوره رعد پاسخ داد:

قل من ربّ التّواوات و الارض قل الله بگو پروردگار آسمانها و زمین کیست؟ بگو خدا است.

قل أفتأخذتم من دونه اولیاء بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید؟

لا یملكون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟

قل هل یستوی الاعمی و البصیر بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟

أم هل تستوی الظّلمات و التّور آیا تاریکی‌ها و روشنایی برابرند؟

أم جعلوا لله شرکاء آیا آن‌ها شریک‌هایی برای خدا قرار داده‌اند؟

خلقوا کخلقه فتشابه الخلق علیهم که (آن شریکان هم) مثل خداوند مخلوقی خلق کرده‌اند و خلقت‌ها بر آن‌ها مشتبه شده است.

قل الله خالق کلّ شیء بگو خالق همه چیز خداست.

طبق این مفاهیم، سردرگمی میان معبود راستین (خدا) و معبودان دروغین (بت‌ها) از عبارت: ﴿أم جعلوا لله شرکاء خلقوا کخلقه فتشابه الخلق علیهم﴾ و قبول یک مبدأ برای جهان که همان توحید در خالقیت است از عبارت: ﴿قل الله خالق کلّ شیء﴾ دریافت می‌شود.

پ.ن: مفهوم «قبول» از کلمه «قل: بگو» به دست می‌آید.

۱۶۵۳ گزینۀ «۲»

متن: صفحه ۱۹

پیامبر اعظم ﷺ از همان آغاز رسالت از مشرکان می‌خواست با گفتن جمله «لا اله الا الله» دست از شرک و بت‌پرستی بردارند و به خدای یگانه ایمان آورند. با گفتن این عبارت، تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می‌شود و دفاع از حقوق او بر دیگر مسلمانان واجب می‌گردد.

۱۶۵۴ گزینۀ «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آیه ﴿أم جعلوا لله شرکاء خلقوا کخلقه فتشابه الخلق علیهم قل الله خالق کلّ شیء و هو الواحد القهار﴾، گزینۀ (۴) پاسخ صحیح است.

۱۶۵۵ گزینۀ «۲»

متن: صفحه ۲۳

با توجه به آیات قرآن می‌فهمیم: خداوند، رابطه علیت را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است. در امور معنوی نیز همین رابطه علیت حاکم است. همه این روابط توسط خود خداوند طراحی شده و به اذن و اراده او صورت می‌گیرد. استفاده از واسطه‌ها در انجام امور، ناظر بر توحید در ربوبیت است.

پ.ن: قرآن از انسان‌ها نخواست که نیازهای خود را صرفاً و فقط از طریق اسباب و واسطه‌ها با خداوند طرح کنند. همه انسان‌ها می‌توانند مستقیماً با خداوند صحبت کنند و از او یاری جویند. در نتیجه، قسمت اول گزینۀ‌های (۱) و (۴) نادرست است.

۱۶۵۶ گزینۀ «۲»

متن: صفحات ۲۲ و ۲۴

اگر کسی گمان کند که دیگری می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است. در نتیجه، ثمره تفکر غیر خدا به طور مستقل موجب شفاعت می‌گردد، گرفتار آمدن به شرک در ربوبیت است. جریان خشک و غیرعقلانی تکفیری، با برداشت نادرستی که از توحید در ربوبیت دارند، توسل به پیامبران و معصومین را شرک می‌دانند.

۱۶۵۷ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۱۹

مخلوقات، جز به اذن و اجازه خداوند نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند بر دیگری نیست، بلکه به این معناست که خداوند، او را واسطه ولایت و رساننده فرمان‌هایش قرار داده است.

پ.ن: گزینۀ (۳) زمانی درست بود که در قسمت دوم سؤال این‌گونه بود: مسیر و مجرای ولایت خداوند بر انسان‌ها

۱۶۵۸ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: آل عمران، ۲۶

جمله: «پدیدآورنده هر چیزی، صاحب آن نیز هست» همان مفهوم توحید در مالکیت است که در آیه ﴿و لله ما فی السّماوات و ما فی الأرض﴾ آمده است.

از آن‌جا که خداوند تنها خالق جهان است، پس تنها مالک آن نیز هست. در نتیجه توحید در مالکیت، ثمره پذیرش توحید در خالقیت است.

۱۶۵۹ گزینۀ «۱»

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴

همان‌گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای شفای بیماران نیز منافاتی با توحید ندارد؛ زیرا پزشک به واسطه استفاده از اسباب مادی و اولیای الهی به واسطه اسباب غیرمادی این کار را انجام می‌دهند. اما تکفیری‌ها که چنین اعتقادی ندارند، توسل به پیامبر و معصومین را شرک می‌دانند.

۱۶۶۰ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۰

باغبان، وقتی خود را با دیگران، یعنی کسانی که در کشت زمین او دخالتی نداشته‌اند، مقایسه می‌کند، می‌بیند که این زراعت حاصل دسترنج خودش است. اما وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می‌کند، می‌بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست و کشت و زرع او براساس استعدادی که خداوند در آن قرار داده، رشد کرده است.

پ.ن: تدبیر و پرورش در کنار خدا، بیانگر شرک در ربوبیت است؛ به همین جهت قسمت دوم گزینۀ‌های (۱) و (۲) نادرست است.

۱۶۶۱ گزینۀ «۲»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آخر آیه که می‌فرماید: ﴿قل الله خالق کلّ شیء و هو الواحد القهار﴾، موضوع نهایی مورد اخبار، خالقیت و یکتایی خداوند است. با توجه به عبارت: ﴿قل أفتأخذتم من دونه اولیاء﴾ نخستین مرتبه شرک بت‌پرستان، شرک در ولایت است.

۱۶۶۲ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۱۹ / آیه: آل عمران، ۲۶

شریک و هم‌تا نداشتن در کار آفرینش: توحید در خالقیت حق تغییر و استفاده: توحید در ولایت مالکیت خدا، علت ولایت اوست. در نتیجه آیه ﴿و لله ما فی السّماوات و ما فی الأرض﴾ صحیح است.

۱۶۶۳ گزینۀ «۱»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

با توجه به آیه ۱۶ سوره رعد به این سؤال پاسخ می‌دهیم: قل أفتأخذتم من دونه اولیاء بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید، لا یملكون لأنفسهم نفعاً و لا ضرراً که حتی اختیار سود و زیان خود را ندارند؟ با توجه به این عبارت، مبنای ربوبیت، اختیار سود و زیان داشتن است. با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید:

هل یستوی الاعمی و البصیر بگو آیا نابینا و بینا برابر است؟ انتخاب درست یا نادرست، انسان را موصوف به نابینا و بینا می‌کند.

۱۶۶۴ گزینۀ «۲»

متن: صفحه ۲۳

در پاسخ به تکفیری‌ها می‌گوییم: اولاً خداوند رابطه علیت را میان پدیده‌های جهان حاکم کرده است.

ثانیاً همان‌گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای شفای بیماران نیز منافاتی با توحید ندارد. اصولاً عقیده به توانایی اسباب وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها بدانیم.

۱۶۶۵ گزینۀ «۳»

متن: صفحات ۲۱ و ۲۲

اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند، گرفتار شرک در ربوبیت شده است.

اگر کسی معتقد به شرک در خالقیت باشد، معتقد به شرک مالکیت نیز خواهد بود. در نتیجه شرک در مالکیت، نتیجه بلافصل شرک در خالقیت است.

۱۶۶۶ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۲۱

این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان هستند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها محدود و ناقص هستند.

هم‌چنین به معنای آن است که هر یک از خدایان کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه عین همدیگر می‌شوند؛ فاقد کمالات مشابه و عین یکدیگر نیستند.

۱۶۶۷ گزینۀ «۳»

متن: صفحه ۲۰

نقطه مقابل شرک در ربوبیت توحید در ربوبیت است؛ بنابراین باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که بیانگر آن باشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): قائل بودن به تدبیر سایر موجودات، در کنار ربوبیت الهی؛ همان شرک در ربوبیت است.

گزینه (۲): این که توانایی پیامبر و اولیای الهی را از خود آن‌ها بدانیم، همان شرک در ربوبیت است.

گزینه (۳): اداره جهان و پیش بردن آن به سوی مقصد معین، توحید در ربوبیت است.

گزینه (۴): تدبیر باغیان را در عرض تدبیر الهی دانستن، شرک در ربوبیت است.

۱۶۶۸ گزینۀ «۴»

ترکیبی: درس ۳ - یازدهم

آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ربوبیت است.

آیه ﴿وَالسَّمَاءَ بَنِينَا بَابِدٍ وَآتَا لِمُوسِعُونَ﴾ همانا ما آسمان را با قدرت برافراشتیم و آن را وسعت می‌بخشیم که به برپایی و اداره جهان توسط خدا اشاره دارد، نیز بیانگر توحید در ربوبیت است.

۱۶۶۹ گزینۀ «۱»

متن: صفحه ۲۴

پیروان جریان تکفیری می‌گویند توسل به پیامبران و معصومین شرک است. طلب دعا و شفیع قراردادن دیگران برای این که خدا انسان را ببخشد، شرک است. در حالی که در تاریخ آمده است که مسلمانان در زمان پیامبر برای درخواست دعا نزد آن حضرت می‌آمدند. پس از رحلت ایشان نیز کنار قبر ایشان می‌رفتند و یا از دور درخواست خود را مطرح می‌کردند.

۱۶۷۰ گزینۀ «۲»

آیه: انعام، ۱۶۴ / ترکیبی: درس ۲ - دهم

آیه مطرح در صورت سؤال، بیانگر توحید در ربوبیت است. توحید در ربوبیت بدین معناست که خداوند جهان را اداره می‌کند و به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، به پیش می‌برد.

هدایت انسان، مصداقی بر پیش بردن او به سوی مقصدش است که در آیه ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ﴾ آمده است.

۱۶۷۱ گزینۀ «۳»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۲۲

عبارت: ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾ بیانگر توحید در ربوبیت است.

عبارت: ﴿قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ﴾ بیانگر شرک در ولایت است.

۱۶۷۲ گزینۀ «۴»

متن: صفحه ۲۰ / آیه: انعام، ۱۶۴

از آن جا که خداوند، تنها مالک، خالق و ولی جهان است، تنها رب هستی نیز می‌باشد. در نتیجه، آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ إِبْرَاهِيمَ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ پاسخ صحیح است.

۱۶۷۳ گزینۀ «۳»

ترکیبی: درس‌های ۱ و ۵ - دوازدهم

آیه ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾ در تأیید توحید در ربوبیت است. در نتیجه با آیه ﴿إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا﴾ که به برپایی و اداره جهان توسط خدا اشاره دارد، مرتبط است.

آیه ﴿كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ بیانگر اداره جهان توسط خدا و توحید در ربوبیت است. در نتیجه با آیه ﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ إِبْرَاهِيمَ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ که بیانگر توحید در ربوبیت است، مرتبط است.

